

Vianočný stromček ako symbol Vianoc

Vianoce bez vianočného stromčeka, pri ktorom sa zide celá rodina, by hádam ani neboli Vianocami. Určite aj v každej Ľubel'skej rodine je tradičným symbolom Vianoc vianočný stromček, bez ktorého si tieto najkrajšie sviatky roka nevieme predstaviť. Niektorí uprednostňujú umelý stromček, iný živý a je úplne jedno, či je to borovica, smrek alebo jedlička, stále ide o ten istý symbol vianočných sviatkov. Aká je jeho história?

Legenda hovorí, že na nápad ozdobiť vianočný stromček prišiel v roku 573 írsky mních Kolumbán, ktorý chcel prilákať ľudí na svoje kázne. Keďže si všimol, že ľudia majú v úcte jedľu, ozdobil ju horiacimi fakľami v tvare kríža. A vtedy sa zrodila tradícia.

Prvé **zmienky o vianočnom stromčeku** ozdobenom ovocím a sladkosťami pochádzajú zo 16. storočia z Brém. V 17. až 18. storočí sa vianočný stromček rozšíril na nemeckom a rakúskom území a začiatkom 19. storočia sa objavuje najprv v Čechách a neskôr aj na Slovensku. Na vidieku sa vianočný stromček ujal až od šesťdesiatych rokov 19. storočia. Obce v blízkosti miest a zámkov preberali túto novotu skôr než tie odľahlejšie. Zámožnejšie vidiecke rodiny zaviedli zvyk pred rodinami chudobnými. Stromčeky sa vešiali na strop alebo stáli na stolčeku. V počiatočnom období však boli stromčeky v kúte alebo v strede miestnosti zavesené vrcholom k zemi nad štedrovečerným stolom. Predtým sa na tomto mieste vznášala holubička, ktorá ako symbol Ducha svätého prinášala do príbytku požehnanie. Zdobený stromček sa stal najrozšírenejším vianočným symbolom kresťanov.

Spočiatku sa **zdobili skromne**, predovšetkým tým, čo ľudia dopestovali v záhradke. Dávali sa na ne perníky, domáce pečivo, sušené ovocie, orechy, oblátky, podomácky vyrobené ozdoby z papiera, pozlátky, rôzne figúrky zo slamy či rôznych tráv a kukuričného šúpolia, neskôr aj háčkované alebo paličkované ozdoby, sviečky či prskavky. Vianoce mali svoje čaro, pretože rodina bola po večeroch spolu, alebo sa ľudia stretávali pri páraní peria a deti pritom vyrábali ozdoby na stromček.

Pred viac ako 100 rokmi sa stala ozdobou stromčeka **vianočná guľa**. V roku 1889 si dal Francúz Pierre Dupont patentovať výrobu najobľúbenejšej ozdoby vianočného stromčeka-fúkanú guľu z jemného skla. Najskôr vyrábala jednofarebné guľe, neskôr sa ľudia dožadovali aj farebných guľí, prizdobovaných ornamentmi, kresbami kvetov a hviezd. Začiatkom dvadsiateho storočia sa objavili prvé jemné sklenené srdiečka, hviezdičky, snehové vločky, dažďové kvapky i slzy.

S vianočným stromčekom súvisí aj **tradícia vzájomného obdarovania sa**. Štedrosť si neprejavovali len ľudia medzi sebou, ale aj k svojmu dobytku. Darčeky si dávali navzájom príbuzní, priatelia, ale na štedrovečerný darček čakali predovšetkým deti. Väčšinou to boli len darčeky od rodičov - okrem jabĺk a orechov najčastejšie obuv a veľmi jednoduché hračky.

Pápež Ján Pavol II. začal naplňať tradíciu **vianočného stromčeka pre Svätého Otca**. Stromček vysoký asi 30- 35 metrov zdobí každoročne spolu so živým „Betlehemom“ počas celého vianočného obdobia Námestie sv. Petra v Ríme.

/PhDr. Mariana Magerčiaková/

Vydáva: Obecný úrad v Ľubeli **Redakčná rada:** PhDr. Milan Kubík, Ing. Erik Gemzický, PhDr. Mariana Magerčiaková, Mgr. Jana Mlynarčíková, Bc. Lenka Kubíková
Tlač: Liptovské kultúrne stredisko Lipt. Mikuláš

ĽUBEL'SKÉ
NOVINY

Číslo: 3.

VIANOCE 2008

Milí spoluobčania,

dostávate do rúk posledné číslo Ľubel'ských novín v roku 2008. Ich obsah smeruje k atmosfére vianočných sviatkov a končiaceho sa kalendárneho roka.

Často počúvame konštatovanie, že rok rýchlo ubehol, snáď tak ako žiadny predtým. Deň má však stále 24 hodín a rok 365 dní. To svet a táto doba sa stali uponáhľanejšie, stresovejšie, tempo života pre väčšinu z nás je rýchle, s množstvom povinností, ktoré často nestíhame, alebo ich nedokážeme splniť tak, ako by sme si priali. Žiaľ, zostáva málo času na prejavy šťastia, skutočnej lásky, ľudskej dobroty.

Toto všetko akoby sme chceli stihnúť v tieto dni vianočné, nahradiť to, na čo nám v priebehu roka nezostal čas.

Viac ako inokedy snažíme sa bilancovať. Bilancovať to, ako sme ten svoj život v odchádzajúcom roku prežili. Existuje naozaj veľa skutočných ľudských hodnôt, ktoré robia život príjemným a krásnym.

Každodenne však prichádzame do styku i s tými prejavmi ľudskeho konania, ktoré zbytočne život strpčujú a znepríjemňujú. Mám na mysli predovšetkým rôzne susedské spory, ktoré riešime a ktoré vznikajú z malicherností, samolúbosti, nedostatku úcty človeka k človeku, žiaľ v mnohých prípadoch musím povedať i ľudskej hlúposti.

Myslím si, že práve toto vianočné obdobie je vhodné spomenúť aj túto negatívnu stránku života.

Pred nami sú tie najkrajšie sviatočné dni. V myšliach zhodnoťme to, čo sa udialo, buďme vďační za všetko dobré, skúsme odpustiť tým, ktorí nám ublížili.

Milí spoluobčania, dovoľte zaželať Vám príjemné vianočné sviatky, aby ste ich prežili v zdraví a šťastí, v kruhu svojich blízkych.

Zároveň dovoľte poďakovať Vám za prácu v roku 2008 a zaželať Vám úspešný a šťastný Nový rok 2009.

PhDr. Milan Kubík
starosta obce

Vianočný list pre teba...

Ako dobre vieš, moje narodeniny sa blížia. Každý rok sa koná oslava na moju počesť a myslím si, že tak bude aj tento rok. Počas týchto dní veľa ľudí nakupuje darčeky. Rozhlas a televízia vo svojich reklamách na každom kroku upozorňujú svet na moje blížiace sa narodeniny. Je krásne vedieť, že najmenej raz ročne si niektorí ľudia na mňa spomenú. Ako iste vieš, oslava mojich narodenín začala už pred mnohými rokmi. Spočiatku ľudia chápali a boli vďační za všetko, čo som pre nich urobil. Teraz sa zdá, že nik už nepozná skutočný dôvod osláv. Rodiny a priatelia sú spolu, zabávajú sa, ale nepoznajú význam osláv. Spomínam si, že aj vlani bola usporiadaná takáto slávnosť na moju počesť. Slávnostná tabuľa bola plná delikates, ovocia a rôznych maškrt. Výzdoba bola vskutku fantastická a všetko to dopĺňali nádherne zabalené darčeky. Chceš však niečo vedieť? Bol som oslávenec, ale nebol som pozvaný. Keď prišiel deň D, prišiel som, ale nechali ma vonku, pred zabuchnutými dverami. A ja som tak veľmi chcel byť s nimi. Pravdupovediac, neprekvapilo ma to, pretože v posledných rokoch všetci predom mnou zatvárajú dvere. Nepozvaný, ale predsa som sa rozhodol potichučky vojsť. Postavil som sa nebadane do rohu miestnosti a sledoval som. Všetci jedli, pili, podaktorí aj opití, rozprávali oplzlé vtipy a nesmierne sa na všetkom bavili. A naviac, keď do miestnosti vstúpil veľký tučný muž oblečený v červenom s dlhou bielou bradou. Vyzeral ako opitý, sadol si do kresla a všetky deti sa rozbehli k nemu, kričiac: „Santa Claus, Santa Claus“, akoby táto oslava bola na jeho počesť! O polnoci sa všetci začali objímať. Tak som roztvoril svoju náruč čakajúc, koho by som objal. A vieš čo? Nikto ma neprišiel objasť. Ľudia si začali rozdávať darčeky, otvárali ich plní očakávania. Keď už boli všetky otvorené, nesmelo som sa obzreť, či tam snáď nebude aspoň jeden aj pre mňa. Ved' ako by si sa cítil ty, keby na tvojich narodeninách boli obdarovaní všetci okrem teba – oslávenca? Vtedy som pochopil, že som nechcený, nepozvaný a preto som rýchlo odišiel. Každý rok sa sviatok mojich narodenín zhoršuje. Ľudia pamätajú len na jedlo, pitie, zábavu, ale na mňa akosi zabúdajú. Rád sa s tebou o niečo podelím. Keďže ma mnohí nepozvali na svoje párty, budem mať svoju veľkú vlastnú grandióznu oslavu, akú si nikto nevie predstaviť. Stále ešte prebiehajú prípravy. Dnes som poslal mnoho pozvánok a toto je jedna z nich aj pre teba. Chcem vedieť, či prídeš, aby som ti rezervoval miesto a napíšem tvoje meno zlatými písmenami do veľkej knihy pozvaných. Iba tí zapísaní budú pozvaní na párty. Tí, ktorí neodpovedia na pozvánku, zostanú vonku. Budem na vás všetkých čakať na tohtoročnej oslave...

Ježiš

/pripravil Ing. Erik Gemzický/

„Čo im bude chýbať na Vianoce?“

Zaujímalo ma, či sa aj ich hodnoty menia vplyvom toho, čo prežili. Pýtala som sa ľudí, ktorí žijú v úplne rozdielnych podmienkach a život sa s nimi nemaznal. Myslím si, že ich mená nie sú dôležité, dôležité sú ich osudy, ich výpovede. Vybrala som sa touto anonymnou cestou, lebo mám skúsenosti, že akonáhle vieme, o ktorú osobu ide, už máme tendenciu súdiť, odsudzovať, hodnotiť.

Prvá sympatická osobá, s ktorou som sa stretla, žije už niekoľko rokov sama. Deti si založili rodiny vzdialené niekoľko kilometrov od rodiska. Aj manželova smrť bola prekvapením pre všetkých.

Čo ti bude chýbať na Vianoce?

Niekedy sme žili v menšom dome tri generácie, dvere sa u nás nezavreli, kopec návštev. Stále som stála zavčasu ráno pri hrncoch a umývala riady. Niekedy som si myslela, že už ďalej nevládzem, a všetko to vzdám. Nemôžem povedať, že nám niečo chýbalo. S manželom sme sa snažili, aby bolo na stole všetko ako sa patrí.

A ako sa zmenili moje hodnoty? Janka, ani nevieš, ako by som rada stála zavčasu ráno pri tých hrncoch a pri srdci by ma hrial pocit, že ostatní členovia rodiny spokojne, v bezpečí spia pod spoločnou strechou nášho domu a o chvíľu sa zobudia a prídu mi povedať: „Dobré ráno, mami.“

Ďalšia osoba sa vydala dost' mladá. V živote facka za fackou.

Čo ti bude chýbať na Vianoce?

Čo ti už ja budem hovoriť, myslíš, že ja niekoho budem zaujímať a môj názor že je podstatný? Bola som plná elánu, niečo dokázať, pomôcť... škoda reči. Chýbajú mi peniaze, ale komu nie. Ale keď už ináč nedáš. Chýbajú mi koledy, tie, ktoré som chodila spievať ako dieťa, tak z chuti od srdca, vieš ...

No tak si zaspievaj. No určite!

Úspešný podnikateľ, fajn človek. Pamätám si ho ako „ľudomila“. Položila som mu tiež rovnakú otázku.

Čo ti bude chýbať na Vianoce? Trochu odbočím, nevadí?

Dobre súhlasím, ale len trochu.

Keď som začal podnikať, možno som zanedbával rodinu, lebo podnikanie si vyžaduje celého človeka. Tým, že som začal podnikať, stratil som veľa priateľov alebo závistlivcov, neviem. Veľmi ma mrzí, že ľudia vidia len to, čo si kúpim, kde cestujem, ale nie len to, že som v práci od rána do večera. Strašne som sa sklamal v ľuďoch, ako vedia závidieť, neprávom ublížiť, hádzať všetkých podnikateľov do jedného vreca. Teraz to už neriešim, nemienim bojovať s ľudskou hlúposťou.

Som prekvapená, to ťa až tak ľudia sklamali? Áno. Veľmi.

Vráťme sa k mojej otázke. Čo ti bude chýbať na Vianoce?

Bude mi chýbať mamička, a čo rok mi chýba viac. Bol to zlatý, drobný, jednoduchý človečik. V dedine ju mali radi všetci. A zabudol som jej lipový čaj osladený medom.

Čo ti bude chýbať na Vianoce? - spýtala som sa človečika v predškolskom veku, s riedkym chrupom. Veľmi som bola zvedavá, čo chýba súčasným deťom.

„Mne nebude chýbať nič! Môžem pozeráť „telku“, jesť v obývačke a aj mrviť. Potom pôjdeme k starkej a aj tam môžeme sedieť v obývačke, jesť a mrviť. A možno budeme spať aj u starkej, lebo včera na Vianoce / nie to nie je preklep / sa mamina spýtala ocka, či budeme spať u starkej a ocko povedal: „A, nech to para tlačí, tak ostaneme!“

A čo to znamená?

Neviem, ale asi ho tlačili topánky, tak sme nemohli ísť domov a super, spali sme u starkej.

Posledný rozhovor ma veľmi pobavil, strašne sme sa smiali, len naša „hviezda“ nechápala, prečo sa tak všetci smežeme. Ak by sa ma niekto spýtal, koho Vianoce z opýtaných by som chcela prežiť, istotne by som chcela aj ja sedieť pri telke v obývačke a mrviť a potom ísť spať ku starkej. A čo vy?

/pripravila Mgr. Jana Mlynarčíková/

